

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen *hver dag* kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Søndag Quingagesima. — Et 50 års jubileum. — Tro og fornuft. — Den store saga om Olav den Hellige. — Bergensbrev. — Fra våre lesere. — Enkle veiledninger til hellighet. — Herhjemme. — Fastemandat for året 1942.

Søndag Quingagesima.

Av sokneprest D. Boers, O. F. M.

Kirken er Kristi mystiske legem, lærer St. Paulus oss. I Kirken lever Kristi ånd, i Kirken pulserer Kristi liv. Det det gjelder for oss er da: med stadig større lengsel å søke kontakt med Kirken for således mer og mer å kunne leve av og med ham som er Kirkens Herre, «vårt liv», Kristus Jesus. Det er av den grunn Kirken hvert år føre Kristi liv i alle dets farer og viktige hendelser fram for oss i sin liturgi. Det som apostlene og Herrens første disipler så med sine egne øyner og opplevet på aller nærmeste hold må vi kunne se og oppleve på åndelig og nåderik måte i Kirkens hellige symboler og høytider. Således blir nemlig det liturgiske kirkeår til en virkelighetsnær forkynnelse av vår hellige tro.

Men det vil også føre oss inn i et praktisk og virksomt nådeliv i Kristus. Når vi villig lar oss lede av Kirkens liturgi blir vi istand til å leve vårt liv «skjult med Kristus i Gud». For oss blir da «det å leve: Kristus». Inntil vi omsider hvis vi følger hans nåde blir hans helt og aldeles. Vi vil ikke annet enn hans vilje. For: «jeg lever, dog ikke jeg lever mer, men Kristus lever i meg».

Påskehøytiden er nær — den er kirkeårets høydepunkt og midtpunkt. Kirken lar derfor i sin liturgi en forberedelsestid gå forut, den såkalte fastetid. Den skal være en tid for alvor, selvovertveise, bønn og bot for at vi skal bli skikket til å bli «fylt til Guds fulle mål». Fastetiden innledes av søndag Quingagesima — fastelavnssøndag. Det er apostlen Paulus som har ordet i dagens epistel — den epistel som også kalles «kjærlighetens høysang». Den er en herlig ouvertyre til kjærlighetens store mysterium som i de kommende uker så nåderikt fornyr seg: «for så har Gud elsket verden at han har gitt sin sønn, den enbårne, så hver den som tror på ham

ikke skal gå tapt, men ha det evige liv.» (Joh. 3, 16.) Men Frelserens lidelse og død er samtidig den dypeste beveggrunn for vår kjærlighet til Gud og nesten: «på det har vi kjent Guds kjærlighet at han har gitt sitt liv for oss; så er også vi skyldige til å sette vårt liv til for brødrene.» (1. Joh. 3, 16 f.)

Vil vi ha fullt utbytte av søndagens epistel må vi ta vår bibel og lese epistelen i sammenheng med de forutgående vers: 1. Kor. 12, 27—31. Apostlen uttaler klart at den kristne Kirke er Kristi mystiske legem. De enkelte kristne er lemmer på dette legem. Ethvert lem skal på sin plass medvirke til hele kirkelegemets trivsel og vel — alt etter de nådegaver det har mottatt av Herren. Dette avsnitt i Korinterbrevet gir oss et dypt innblikk i Kirkens vesen og virke, såvel som i den enkelte kristnes religiøse liv. Det finnes jo i dag ikke så få mennesker — endog kristne mennesker — som i Kirken ikke ser Kristi levende legem, men bare en menneskelig rettsanstalt, hvis inngrep i det private moralske liv man må frykte og avberge. Livet med Kirken og i Kirken forekommer dem som en rent konfessionell innsnevring av den personlige religiøse frihet. Man glemmer med andre ord noe fundamentalt i kristendommen: at det er begrunnet i selve kristendommens vesen å behøve Kirken for i det hele tatt å kunne få del i det overnaturlige liv. Religion uten konfesjon er kristelig sett bare et foster av en liberalistisk fantasi.

Men også den som bevisst står innenfor Kirken kan dette lille avsnitt i Korinterbrevet si noe. Den som har mot og innsikt nok til å ta konsekvensen av læren om Kirken som Kristi mystiske legeme blir

Et 50 års jubileum.

I denne måned er det 50 år siden Norges og Danmarks apostoliske prefekturer ble opphøyet til apostoliske vikariater og de respektive overhyrder, mgr. dr. Fallize og mgr. von Euch utnevnt til titularbiskoper. Jubileet vil selvfølgelig ikke bli feiret — tidene er jo ikke til større festligheter — men det er all grunn til å minnes denne begivenhet med t a k k for hva den har betydd for den katolske Kirke herhjemme og derved for oss som lever nå og til fulle vet å verdsette, hva vår biskop betyr for oss. Må Herren fremdeles holde sin beskyttende hånd over vår hellige katolske Kirke her i Norge og sende sin rikeste velsignelse over det oppfrende virke, som utøves av vårt presteskap med overhyrden i spissen!

Vår biskop og våre prester kan være forvisset om at de er med i våre inderligste bønner, og at vi i takknemmelig kjærighet samler oss om dem som våre åndelige veiledere på tidens opprørte hav. Men våre tanker går også til den Hl. fader i Rom — med takk for det som ble gitt oss for femti år siden. Må den allmektige Gud stå ham bi i denne mørkets og ufredens tid! Og må snart Kristi kjærighets lys og Kristi kjærighets fred få råde i menneskesinnene verden over så vi atter kan føle oss som borgere i Guds rike og glemme alle de nasjonale stengsler, som nå reiser seg og koster så meget blod og så mange tårer — så vi atter kan finne oss sammen som «lemmer på det samme legem»!

La det være vår jubileumshilsen til vår biskop at vi i tillit og hengivenhet slutter enn mer trofast og urokkelig opp om ham og vår Kirke og med enn større aktpågivenhet følger hans anvisninger og oppfyller våre kirkelige plikter! På alle våre trosfellers vegner bringer «St. Olav» hans høyærværdighet biskop Mangers et ærbødig og dyptfølt

AD MULTOS ANNOS!

bevart fra en altfor subjektivt farget fromhet. Et hvert lem må være friskt, men kristelig sett kan et lem bare være friskt forenet med de andre lemmer. En kristen kan altså ikke gjøre hva han vil. Ingen kristen er helt selvstendig og uavhengig. Ekte kristen fromhet tåler derfor aldri avsondring. Å skille seg ut fra de kristne brødre og danne en liten klikk av utvalgte og privilegerte «åndsmennesker» som i sin lille krets bedriver all slags særlig opphøyet eller dypsindig kristen religiøsitet er noe aldeles ukristelig. Det finnes de kristne som således betrakter kristendommen som en slags filosofisk skole, en sak for innviende og ikke for massen. Millionenes stillferdige fromhet, de utallige begivenhetsløse men heltemodige liv i enfoldig tro og lidelse — heltemodig tross all menneskelig smålighet — er for slike utvalgte sjeler bare utvortes religion, god for massen som er barn og må opplæres som barn. Men den virkelige disippel må være en innviet adept — en slags «rosenkreutzer» under kristen maske!

Det er mot slikt St. Paulus kjemper. Det gis ikke kristne av «første» og «annen» klasse. Den som har fått nådegaver til «å utlegge talen» er derfor ikke en bedre eller mer opphøyet kristen enn den som har fått nådegave «til å hjelpe». Å framheve sin egen «retning» i det religiøse liv på fellesskapets bekostning er i sitt innerste vesen helt ukristelig. Gid man ville tenke litt mer på dette! Særlig når «man» f. eks. akter seg dispensert fra å delta i den felles gudstjeneste, i søndagsmessen, fordi ens personlige lyst og religiøse instinkt finner større behag i mer innvidde og dypsindige funderinger over de hellige skrifter. Eller når «man» av såkalte personlige grunner lar være med å ta del i menighetslivet skjønt ens egen menighet tross alt jo er en levende celle i det store Kristi mystiske legem.

Det som Guds ånd vil — kan hende på tross av vår lille opphøyde egenvilje — er levende solidaritet med og for hverandre! Enhver har sin egenart, hver har sin særlige oppgave, men alt må tjene det

hele mystiske legem som er Kirken. Dette er kristen kjærlighet uten all følelseskuss! Og derfor forstår vi at Paulus har plasert kjærlighetens høysang midt i kapitlet om åndens gaver.

*

Søndagens epistel hører til de vakreste avsnitt i hele bibelen. Ta din bibel eller søndagsboken og les denne høysang høgt for deg selv. La disse paulinske setninger storme in på deg, gjennombevet som de er av Guds ånds kraft og klarhet. Ikke bare les men be disse inspirerte ord og få en anelse om den kristne kjærlighets rikdom. Den kristne kjærlighet har nestens vel til mål, men den har også Gud selv til umiddelbart mål. Begge deler er av Kristus selv forenet til det store bud i loven: «Du skal elske Gud av hele ditt hjerte — og din neste som deg selv.» Nestekjærlighet er intet annet enn synliggjort Gudskjærlighet. «Og dette bud har vi fra Gud: at den som elsker Gud, må også elske sin bror.» (1. Jo. 4, 21). Denne vidunderlige enhet mellom Gudskjærlighet og nestekjærlighet lyder som en skjønn harmoni i St. Pauli begeistrede ord. Skjønnere enn menneskers og englers tungemål; høgere enn profetgave og all kunnskap, bedre enn å gi sitt legeme til å brennes er «kjærligheten». Den er den beste nådegave; den er «den langt bedre vei» (1. Kor. 12, 31) som alle kan gå. Å være kristen det er: å være «i Kristus»; dvs. å være lem på Kristi legem. Vi blir i Kristus ved dåpen, men vi må vokse i ham ved å «oppdyrke i oss det sinnelag som er i Kristus Jesus.» Mennesket må i fri selvbestemmelse gi seg selv hen til Gud og således forene seg mere og mere med ham. Men dette skjer ved kjærligheten — ved den kjærlighet som «er tålmodig og velvillig — som ikke søker sitt eget — som bærer alt, tror alt, håper alt, tåler alt.» Kjærligheten er høydepunktet for vår streben etter helligheten; ved kjærligheten blir vi et fullkomment lem på Kristi legem. «Men nå blir tro, håp, kjærlighet, disse tre stående, men størst av dem er kjærligheten.»

*

Søndag Quinquagesima varsler fastetiden, tiden til selvbesinnelse, til bønn, til bot og anger. Søndagens epistel sier oss hva det er vi skal besinne oss på; hvilke synder det er vi skal angre; hvilken dyd det er vi skal omvende oss til; hvilken nådegave det er vi skal be om. I en verden av hat og ufred kommer i dag kjærlighetens budskap til oss. I et helvete av hat og fortvilelse er det vår oppgave å elske Gud i våre brødre. Ljomende malm og klingende bjeller kan ikke redde verden. Esoterisk interessedyrkelse i små utvalte kristne klikker er en fornærmelse mot den Herre «vår Herre» hvis lemmer vi alle uten unntagelse er. Vi skal alle gå den langt bedre, ja den beste vei:

«Kjærligheten som aldri tar slutt, om profetgaver tar ende, tungemål tier og vitenskap forgår.» For «størst av alt er kjærligheten».

fr. D. Boers. O.F.M.

Tro og fornuft.

Ved H.

Kristendommen gjør krav på å være den siste, fullstendige åpenbaring av Gud for verden. Dette er opptakten i apostelens brev til Hebreerne: «Etter at Gud fordem hadde talt mange ganger og på mange måter til fedrene gjennom profetene, har Han til sist i disse dager talt til oss ved Sønnen.» Hvor langt denne åpenbaring rekker, kan en utlede av det apostelen videre sier om Sønnen: «Han er avglansen av Hans herlighet og billedet på Hans vesen og bærer alle ting ved sin veldes ord.» (S.st. 3.)

Kristendommen er derfor den absolutte religion, den som fullkomment virkeliggjør religionens idé på den sanneste og fullstendigste måte. I den føres alle tidligere åpenbaringer av Gud til menneskene fram til sin fullendelse, og alt som falskelig går under navn av «åpenbaringer» blir avvist. Slik møter kristendommen oss, dette er dens krav. Men kan vi på noen måte få en fornuftsbegrunnet sikkerhet for holdbarheten i dette krav?

Svaret blir absolutt: Ja. Vi kan få en fornuftsbegrunnet sikkerhet. Vi kan endog få vitenskapelig bekreftelse av den ved å foreta en tredobbelt undersøkelse:

- 1) Av religions-og åpenbaringsideen som sådan.
- 2) Av den åpenbaring Jesus Kristus har formidlet oss.
- 3) Av de i førkristelig og senere tid framkomne falske religioner og åpenbaringer.

Dette er i nøye overensstemmelse med apostelens ord til Romerne 1, 1—2, som krever av de troende at deres gudsdyrking skal være «åndelig», «rationabile esequium», dvs. en fornuftsbegrunnet gudsdyrking, en gudsdyrking i overensstemmelse med vår åndelige natur, «så de undersøker hva som er Guds vilje, som tekkes Ham: det gode og velbehagelige og fullkomne.»

Troen kan denne undersøkelse ikke gi oss, for troen er en nådegave fra Gud som setter oss istand til å gi vår fulle tilslutning til det Gud har åpenbart. Men den kan bane veien til troen og styrke denne ved å gi oss det forstandsmessige grunnlag for den. Og den kan gi oss større klarhet i vår tro, så den utdypes og blir et praktisk virksomt livssyn, en objektiv livsbegrunnelse. At oppnåingen av dette ikke bare er et gode, men også en nødvendighet, derom kan det ikke næres noen tvil.

Religion og åpenbaring.

Disse to begreper er det vi fram for alt vil beskjefte oss med her. Religionen har sitt utspring og sin grunn i menneskeforstandens gudsbevissthet. Denne bevissthet vokser fram av iakttagelsen av verden omkring oss og av betraktningen av oss selv. Denne naturlige bevissthet om Guds eksistens blir fullkommengjort og fullendt ved den guddommelige

åpenbaring. Derfor blir det to punkter vi først og fremst må undersøke, nemlig:

- 1) Læren om religionen i sin alminnelighet.
- 2) Læren om den åpenbarede religion.

Kan vi ved betraktningen av naturen finne fram til erkjennelsen av Guds eksistens? Romerbrevet 1, 19—20 svarer absolutt ja til dette: «For det som kan forstås om Gud, er åpenbart for dem, for Gud har åpenbart det for dem. For fra verden ble skapt, har en kunnet se Hans usynlige vesen, både Hans evige kraft og Guddom, så en kan forstå av de skapte ting; derfor har de ingen undskyldning.»

Om den åpenbarte religion taler bibelen fra perm til perm; men stigningen i åpenbaringen, dens fullbyrdelse i Jesus Kristus og apostlene, framgår klarest av Efes. 3, 5 og Hebr. 1, 1. Vitnesbyrdet fra Hebreerbrevet har vi citert ovenfor. I brevet til Efeserne taler apostelen om åpenbaring av Kristi hemmelighet: «Den har ikke i eldre tider vært kunngjort for menneskebarn slik som den nå er åpenbart for Hans hellige apostler og profeter ved Ånden.» Apostelen kaller uttrykkelig denne åpenbaring «en nådeforanstaltning».

Den store saga om Olav den Hellige.

Vi har fra professor O l u f K o l s r u d mottatt følgende:

En ny, vitenskapelig utgave av den store, særskilte saga om Olav den Hellige utsendes i disse dager fra *Norsk Historisk Kjeldeskrift-Institutt*. Det monumentale verk, som består av to bind på tilsammen 1180 sider, er utgitt for *Kjeldeskriftfondet* av historikeren professor dr. *Oscar Albert Johnsen* i Oslo og språkforskeren islendingen professor dr. *Jón Helgason* i København.

Den store Olavs-saga, som er et av våre viktigste historiske kjeldeskrifter, regnes alminnelig for å være et verk av Snorre Sturlason. Denne saga, i omfang den største av alle våre kongesagaer, er grunnlaget for sagaen om Olav den Hellige i *Heimskringla*, men er adskillig utførligere enn den, og er — etter professor *Sigurdur Nordals* forskninger — uten tvil Snorres første historiske verk.

Det fullstendigste og beste håndskrift av den store Olavssagas opprinnelige tekst finnes i *Kungliga Biblioteket* i Stockholm, — en vakker pergament-codex, skrevet på Island i annen halvdel av det 13. århundrede. Denne skinnbok ble utgitt i 1853 av Universitetet i Oslo ved P. A. Munch og C. R. Unger, og den er også lagt til grunn for den nye utgave av 1941. Men Olavs-sagaen finnes dessuten i en lang rekke andre håndskrifter eller bruddstykker av håndskrifter — dels på pergament fra middelalderen, dels på papir fra senere tid etter nå bortkomne pergamenthåndskrifter; de fleste tilhører den *Arnماغneanske Samling* i København, andre store og viktige codices finnes i de Kongelige Biblioteker i København og i Stockholm, slike som *Flateyjarbók*, *Bergsbók* og *Tomasskinna*. Disse andre håndskrifter, hvorav 40 er benyttet i utgaven, adskiller seg på flere måter fra

hovedhåndskriftets tekst: dels har sagateksten i disse codices på en mengde steder en variert form, som ofte berører innholdet, dels har en rekke håndskrifter tallrike større og mindre utvidelser og innskudd, stundom lange selvstendige stykker, som er føyet inn i den opprinnelige sagatekst.

Alt dette materiale er nå for første gang systematisk undersøkt, utnyttet og framlagt i den nye utgaven av den store Olavs-saga. Utgaven ble planlagt allerede i 1916 av professor Johnsen, og de forberedende arbeider ble iverksatt i 1917. Det har altså tatt 25 år å fullføre den store publikasjon. Professor *Jón Helgason* har deltatt helt fra begynnelsen, idet han allerede som student ble knyttet til foretagende og i 1921 inntrådte som professor Johnsens sideordnede medarbeider og medutgiver; har har særlig hatt den vidløftige oppgave å samle og redigere de utallige tekst-varianter samt tilleggene og interpolasjonene, liksom størstedelen av den utførlige beskrivelse av håndskriftene, som fyller ikke mindre enn 261 sider, skyldes ham. For utgaven i sin helhet er begge utgivere ansvarlige i fellesskap.

Den første lille bevilgning til de forberedende arbeider ble gitt av det Norske Videnskaps-Akademi i Oslo, men etter at Olavssagaen i 1919 var opptatt på *Kjeldeskriftfondets* program, er alle utgifter til utgaven og dens trykning dekket av de midler som Staten årlig bevilger til *Kjeldeskriftfondets* virksomhet. I forbindelse med Olavsjubileet i 1930 ble der i 1929 og 1930 bevilget et større særskilt statstilskudd til Olavs-sagaen; det var dette bidrag som muliggjorde at trykningen kunne igangsettes, og senere er arbeidet fortsatt for de midler Staten årlig stiller til rådighet til utgivelse av kjeldeskrifter til Norges historie, — inntil Snorres store verk nå kan framlegges i en utgave som søker å oppfylle forskningens krav.

Bergensbrev.

1892—13. januar 1942.

St. Pauls menighet, Bergen, feiret nylig 50 års dagen for pastor Stubs død. Skolebarna la en vakker krans på graven. Prekenen neste søndag var også viet menighetens grunnlegger. Helt korrekt er denne betegnelse ikke. Likevel har han fortjent det. Den skjønneste St. Paulskirken er jo hans verk. Fremdeles lever en 4—5 stykker som har kjent pastor Stub.

— Hvilket inntrykk gjorde pastor Stub på Dere?» spør vi frk. ne A. og E. Eriksen.

«Han var i høg grad en original. Hele byen kjente P. Stub. Han gikk alltid kledd i prestekjole. Om vinteren hadde han flere frakker på seg. Den ene litt kortere enn den nedenunder. Da vi lærte ham å kjenne var han allerede en gammel mann og nesten blind. Hans kapellan ledsaget ham bestandig på hans daglige spaseretur i Nygårdsparken, som dengang var helt nyanlagt. Skolebarna kalte dem: kjempen og dvergen. Var det kaldt hadde han hendene inni frakkarmene. Det var ingen som ikke visste hvem han var. Det var godt å se at han en gang hadde vært en staut, vakker mann. Han var vant til å gå i tanker. En forsto straks at det var en klok, lærd mann en hadde foran seg.»

— Fikk De innrykk av at han var en usedvanlig from prest?

«Det har aldri falt oss inn å kalle ham en helgen. Han var en god prest. Barnslig from. Uhyre beskjeden. Han fortalte svært lite om det store han hadde utført i sitt liv.»

— Hvordan preket han? — Han talte svært jevnt, lettfattelig. En hadde lett for å følge med i hans foredrag. Han var og ble en ekte bergenser. Det lange Italia-opphold hadde ikke preget ham synderlig.

— Hvor stor var menigheten dengang? — Jeg tenker så en 50—60 stykker. Ikke så få italienerne. Han hadde forholdsvis mange konvertitter. Vi husker godt at lærer Offerdahl var knyttet til skolen.

— Skrev han ofte i avisen? — En av redaktørene skrev ved hans død: Hendte det at vi kom i skade for å si noe uriktig om katolisismen kunne vi være sikker på at det neste dag banket på redaksjonen og pastor Stub kom inn.

— Er selve kirken forandret meget siden dengang? — En god del. Kirken ble jo malt om igjen av pastor Swietlik. Dengang var blått og fiolett de mest framtrendende farger. Benkene er jo fornyet. Skriftestolene kommet til. I pastor Stubs tid var det ikke annet enn en kneleskammell og en stol. Uhyre enkelt og — åpent. En kjent herre fra byen sa til oss: «Skrifte der — aldri!» Døpefonten sto vis a vis prekestolen. Pastor Stub elsket sin kirke. Var det kommet en liten flekk på veggen eller søylene, fjernet han det selv. Alt skulle være tipp-topp.

— Var det søstre dengang? — Ikke våre nåværende kjekke Franciskus-søstre. De var franske. Vi kalte dem Eucharistie-søstre. De hadde noen flotte drakter. Hvite kjoler og svart skapular. Holdt de tilbedelse på mellomtribunen tok de en rød cape på seg. De bodde i 3. etasje i prestegården og ga timer i språk.

— Hva døde pastor Stub av? — Jeg tror det var lungebetennelse. Siste gang han preket var hans emne: «Barn lille, elsk hverandre.» Da sto tårene i hans nesten blinde øyne. Han leste messe helt til han stupte i bokstavelig forstand. Pastor Grüner hørte ham falle like etter messen. Han styrtet opp og bar den gamle prest til sengs. Noen dager etter døde han. Det hersket mye sykdom rundt omkring i landet. Nesten alle prester i Vikariatet var syke. Bare to — pastor Ugen tror vi var en av dem — kunne være til stede ved begravelsen. Kongen ga tillatelse til å stede ham til hvile ved siden av hans verk, i prestegårdens hage. Vi var akkurat hos pastor Grüner da stiftamtmanden kom med den kgl. dispensasjon. Det skjedde tett under begravelsen.

Pastor Stub var en «personlighet», der har De ham i ett ord.»

Mentalhygiene og sjelesorg.

Bergen mentalhygieniske forening holdt i desember en interessant foredragsaften. De rvar fire talere, to prester og to leger. Det kunne kanskje interessere leserne av St. Olav å høre litt nærmere om dette. Noe referat vil jeg ikke kalle det. Det er jo hele to måneder siden aftenen fant sted. Kritisere vil jeg heller ikke. Dertil har jeg ikke nok kunnskaper om emnet. Jeg vil bare fortelle litt om en interessant aften.

Salen var overfylt. Nå for tiden er jo psykologi en av

de mest «moderne interesser». Overfladiske som de fleste legfolk er i sine psykologiske kunnskaper tror jeg storparten av tilhørerne neppe hadde stort utbytte av aftenen. Dertil var uttrykkene for vage og uklare og de tekniske ordene for mange. Men interessen var vakt og det er jo allerede mye.

Hovedtaleren, overlege K o n r a d L u n d e, gikk sterkt inn på at prest og lege ikke kan unnvære hverandre. En prest som ikke eier psykologiske kunnskaper vil aldri være noen god sjelesorger. Ikke det at en prest bør drive mentalhygienisk kvaksalveri. Men han bør kunne stille en diagnose og vite når han skal innkalle legehjelp. Likeledes bør legen ikke drive religiøst kvaksalveri, men påkalle prestehjelp hvis sykdommen skyldes religiøse kompleksser. Prest og lege bør samarbeide her og utfylle hverandre. Pastor M a r t i n u s s e n gikk senere nærmere inn på dette og mente at mange slags nevroses ikke skyldes så meget misforstått religion som mangel på religion. Og da er en prests hjelp mer enn noen sinne påkrevet.

Søker folk også presten i sjelenød? Jeg husker ikke nøyaktig tallene på den statistikken dr. Lunde kom med, men de gikk ut på blant protestanter søker de fleste legen og svært få presten. Mens blant katolikker søker flere presten enn legen. Dette mente overlegen skyldes de katolske presters store psykologiske kunnskaper. I så henseende sto de protestantiske prester i alminnelighet langt tilbake.

Jeg synes dr. Lunde gikk vel langt i sin ros av de katolske presters psykologiske kunnskaper. Vi katolikker vet jo at våre prester ikke alltid viser seg å være like store psykologer. Der finnes blant dem også gode, mindre gode og simpelthen slette. Men tatt i betraktning deres utdannelse burde de jo sitte inn med en god del psykologiske kunnskaper, særskilt med hensyn til skriftemålet.

Dr. Lunde forsøkte forresten også å dempe litt på sin ros ved å betegne alle katolske prester som jesuitter. (Uttalt i en nokså foraktelig tone.) Og så hadde han en del fortellinger fra den «mørke middelalder» om avlat til forskjellig slags pris ettersom synden og noden var stor. Han mente det var et godt psykologisk helemiddel om enn ikke noe videre rosverdige. Jeg kunne ikke bære meg for å le jeg heller. Det hørtes virkelig morsomt ut. Skjønt det er trist å se hvordan slike roverhistorier fremdeles blir slukt med begjærighet. For overlegens vedkommende fikk jeg nærmest inntrykk av at han tok dem med som et opplivende moment i et litt tørt foredrag. En ypperlig psykologisk fremgangsmåte, naturligvis, skjønt lite rosverdige.

Sokneprest M e y e r beklaget de lutherske presters sekularisering. Folk søkte dem ikke lenger i noen utstrekning, da de hadde mistet sin plass som sjelens åndelige veiledere og sjelesørgere. Grunnen til dette igjen var tapet av privat-skriftemålet. Skulle de lutherske prester kunne hevde sin stilling måtte det gjeninnføres. Ikke slik som i den katolske kirke. Ingen autoritativ tilgivelse, men bare samtale under fire øyne til gjen-sidig oppbyggelse og lettelse. Sokneprest Martinussen fikk dessverre ikke tid til noe større innlegg. Men det lille han fikk sagt var det beste som ble sagt hele kvelden. Han syn på sjelens forhold til legemet var «klassisk», rent skolastisk. Det var virkelig en glede å høre

ham. En annen ting som også var av stor verdi den kvelden var at samtlige foredragsholdere var enige i å fordøme den Freudianske psykoanalysen som noe usant og usunt.

Reservelege Solh eim inntok nærmest et ytterliggående og eksklusivt legestandpunkt. Beskyldte religionen for mange sykdomstilfeller og prestene for uforståelig opptreden. Ikke minst de katolske på grunn av deres holdning overfor skilsmissem.

Man får i det hele tatt inntrykk av at mentalhygienien står ennå på et begynnerstadium heri landet. Det er utkommet et par bøker om emnet i år, men ellers er litteraturen fattig i så henseende. For interesserte katolikker som er språkmektige vil jeg gjøre oppmerksom på at der særskilt i Frankrike og Tyskland finnes en utstrakt mentalhygienisk litteratur fra katolsk hold, som bygger på århundrelang erfaring og forskning.

Julen.

Juletreffestene i Bergen var i høy grad preget av krigen. Foreningslokalet kan ikke brukes for det kan ikke oppvarmes skikkelig. Så festen måtte finne sted i skolelokalene. Søstrene hadde pyntet pent for anledningen og den usedvanlige belysningen gjorde salen stemningsfull. Strømmen gikk nemlig i skolen, så de måtte rigge til med ekstra ledninger og lamper så godt det lot seg gjøre.

Frammøte var nærmest dårlig til de voksnes fest. Muligens også et krigsfenomen. Maten var i alle tilfeller et utslag av krigen: potetskaker. Ikke noe mer og ikke noe mindre. Det var bestilt ca. tre hundre av dem og de forsvant alle sammen. De gikk i en som varmt hvetebrød. Vi fikk ekte te å svelge dem ned med, heldigvis. Av mangel på annen juleunderholdning, holdt soknepresten et foredrag om kunsten i kirkebyggingen. Ellers gikk kvelden med liv og lyst, for det meste rundt jule-treet.

På barnefesten var salen overfylt av stort og smått. Barna selv sørget for underholdning, ved eventyr og sketsjer de hadde lært av søstrene. Stemningen var god som på alle barnefester. og potetkakene gjorde stor lykke. Men de fikk da også sirup på. Det hadde igjen som følge at man resten av kvelden klebet fast ved alt og alle man kom i berøring med. Men det ble da jul i år og, tross alt.

G. og T.

Fra våre lesere

Naustdal i Sunnfjord 3. februar 1942.

Imbredagar.

skriv Antonie Tiberg um i «St. Olav» 15. jan. Og Ivar Aasen i «Norsk Ordbog» hev Imbresundag, Imbrelaurdag, som ogso heiter Imbraftan og Imbrevika, «Ugen før Juul», og han minner um imbrudager på norrønt og emberdays på engelsk.

Orda ovanfor i ordboki er Imbre, Hav-Lom (fugl), islandsk himbrin og i skotske bygdamål immer-goose. Antonie Tiberg skriv um «folkeleg ombydning» frå latin (quatnor tempora) til gamalengelsk. Ei onnon folkeleg umbyding av namne er i Sunnfjord. Dei tolkar imbrelaurdag soleis at imbri (stor-lomen) liver på have heile åre, men den dagen kjem ho inn av have «å priikka me nebbinn i land» og so fer ho ut att til havs.

Imbresundag er eit fagert namn på 4de sundag i advent, i motsetning til «svartesundag» og det fæle bergenske «sjitnesøndag» det er vel fordi at ein ikkje skulde bry seg med å skifte underklæda so nær jolaften. Dagen heiter i Sunnfjord mest «skjeltesyndag» eller «skoltesyndag» for då er det fast gamal god skikk at middagsmaten skal være sodd på saudskoltar (-skjeltor) etter haustslaktningi, og god mylja til (lega av flatbraud bleytt med skoltesodd og flot — kjøtfeitt — til). Det er ein rett som for ein til å lengta etter imbresundag eller skjeltesundag frå år til år.

Um denna matseden er frå heidetid eller katolsk kristeleg hev eg ingi meining um. Men feit mat med mylja, på feitetysdag i det orto-lutherske Sunnfjord, er likso vist katolsk arv som malseden på «mardi gras» i Frankrike. Dagen derpå er oskeonsdag, på dansk askeonsdag. Hev den dagen sers mat i katolske land? ISunnfjord er atter ei morosam kjøkenfolkeleg umtydning. Aske er det same som kolla, vingja, til rjomemjolk. Og på askonsdag er det Sunnfjord-sed å eta rjomask («rymmaske»). Den husmor som ikkje silar upp mjolk i lagleg tid til «rymmasken» på askonsdag fær ikkje vællæte av husfolke sitt.

Albert Joleik.

Enkle veiledninger til hellighet.

Ved Peter Schindler.

(Forts. fra forrige nr.)

Du kan være sikker på at hva Gud så sender deg vil det ikke være *over evne*. Han fordrer aldri mer enn vi kan yde.

Vår Herre vil at du skal bli hans på den måte *han* bestemmer — ikke etter ditt eget hode.

Takk Gud for alt, det milde og strenge — så sender han deg uante nådegaver.

Hvis du ikke *selv* kan glede deg under dine øyeblikkelige kår, så kan du iallfall glede *ham* — og det er det eneste som har betydning.

Vanskene er karakterens prøvesten — og så er det dog dem som søker å unngå det minste besvær!

Målet for det religiøse liv er: bevisst og innerlig *forening med Gud*. Det oppnås gjennom troskap overfor vår dåpspakt.

Kjærligheten i oss kommer ikke av vårt *følelsesliv*, men av *viljen* — den kan allerede her på jorden utvikles i en utrolig høy grad.

Er du behersket av *motvilje* og føler deg kraftesløs

og du dog kan si: Kjære Herre, jeg ønsker det ikke annerledes, for på denne måte har jeg dog noe å ofre deg! — så kan du være viss på at du besitter kjærlighet etter vårt store forbilde.

Streb etter større *enkelhet* i ditt forhold til Gud. Det eneste som er av betydning er Gud og du selv — alt annet er tilfeldigheter som forandrer seg og forsvinner. Elsker du Gud vil alt bringe deg nærmere til ham. Bøy deg i lydighet under de kår som han gir deg, for han vet bedre enn vi hva som tjener vårt beste.

Ha *all din glede* i Herren og han vil oppfylle ditt hjertets attrå. Det må ikke være svartsyn eller motløshet i en kristens liv.

Er ditt hjerte *rotfestet i fred* betyr forstyrrelser på overflaten bare ubetydelige krusninger, som tjener til å minne oss om at vi ikke har vår fred fra oss selv men fra ham. Fred er ikke et selvfølgelig produkt av vår natur, men en overnaturlig nådegave fra ham.

Klag ikke over *tomheten* etter religiøse øvelser. Den er bare en slags diett for sjeler som følger fornuften og viljen i stedet for følelsen og lysten.

Bruk *hver dags* nåde til den dags behov. På den måte får du av Gud all den styrke du trenger.

Humoristisk sans er alltid en stor hjelp i det religiøse liv, når den er menneskevennlig. Den er tegn på overskudd og den tar brodden av alt som er bittert.

Snu *naturlig* antipati om til *overnaturlig* sympati — ved nådens hjelp.

Det er meget verd hvis du i sannhet kan si at du gjør ditt arbeid ikke fordi du elsker *det*, men fordi du elsker *Gud*.

Streb etter andakt til *altrets sakrament*. Det er bedre at du overvinner dovenskap og opptatthet for å besøke ham i Tabernaklet enn om du gløder av iver og begeistring for foreningsmøter.

Jo *nærmere* du kommer Gud, jo mer kan du utrette for dem du er glad i.

Vi må sette *Guds vilje* over det vi selv har lyst til — ellers har vi ikke rett til å kalle oss kristne.

Det er tegn på åndelig framskritt om vi legger merke til foreteelser i vårt indre som *mishager oss*. Egenkjærligheten er nemlig oppfinsom til å finne på unnskyldninger og til å gjøre dyder av feil. Men når vi sørger over våre svakheter og mangler lærer vi å støtte oss bedre til Gud.

Det er ikke noen ulykke at *stormer* farer hen over oss, så lenge de bare opprører sjelens overflate. Vi er alltid utsatt for slike stormer: utefra fra verden, innenfra fra fristelser. Men under den opprørte overflate kan og bør det være fred — for i sjelens dyp kan den sterke faste vilje til Guds vilje ikke berøres.

Gud ønsker meget mer å *helliggjøre* deg enn du selv gjør. Det er nemlig intet han hellere vil enn sine barns fullkomne kjærlighet.

Selv om du synes du ikke *kan be* og føler ditt hjerte som av *stein*, så besøk dog Herren hvor han selv er: i sakramentet og dvel ydmykt i hans nærhet. Nåden kommer fra ham og ikke fra våre anstrengelser, men bare den ydmyke og sagtmodige skjenker han den.

I religiøs henseende påvirker du andre ikke gjennom det du *sier* men ved det du *er*.

Hechjemme —

På foranledning minner vi om at anonyme spørsmål i k k e blir besvart i «St. Olav». Navn og adresse må alltid oppgis til opplysning for redaksjonen.

Hamar. Søndag den 25. jan. holdt lokalavd. av St Olavs forbund generalforsamling. Den ble åpnet med Olavshymnen hvoretter formannen ønsket velkommen. Årsberetning og regnskap ble opplest og godkjent. Deretter gikk man over til valget, hvor hele det gamle styre ble gjenvalgt. Fru Knutstad formann, viseformann H. Borchgrevink, kasserer og sekretær Kristian Tilley, og revisor Jens Larsen. — Soknepresten takket styret for det foreningsår som var gått, og ønsket fortsatt godt arbeid. Olaf Larsen takket Carl Borromeussøstrene for deres spirituelle og materielle innsats som ikke har bidratt lite til å gi møtene en særns hygge. Soknepresten framviste lysbilder fra hele Norges land, og så ble generalforsamlingen avsluttet med bevertning, utlodning og allsang.

Tilley.

Oslo. St. Olavslaget avholdt generalforsamling m. valg søndag 1. februar. Frammøtet var forholdsvis bra. Møtet ble åpnet med den katolske hilsen og St. Olavshymnen. Der- nest leste frk. Solum, i sekretærens sykdomsforfall, årsberetningen som følger: Årsmøtet i fjor ble holdt 2. febr. Styret har dette år bestått av: velerverdige pastor Heiss inn- til hs. høyærv. biskopen overtok ledelsen på styremøte 24/4—41. Formann: herr Wilfred Fiala, nestformann: herr Rostad som har fungert som formann siden i høst, kasserer: frk. Randi Straith, sekretær frk. Kirsten Rydberg, styremedlemmer: fru Hongslo og Marie Solum. Suppleanter: frk. Mohn og frk. Ingeborg Endresen. Suppleant frk. Ingeborg Endresen har vært innkalt 1 gang grunnet sykdom. I løpet av 1941 er det blitt avholdt 12 styremøter hvorav 4 sammen med St. Halvardslaget. Sesongen begynte d. 23/2—41 med fastelavnsfest. Den 23/3 arrangertes det en propagandaaften for St. Olavs Forbund. På forhånd hadde medlemmer og ikke-medlemmer fått tilsendt skrivelser med anmodning om å støtte opp om forbundet. Foredragsaften var meget godt besøkt og en så flere nye ansikter. Sammen med syforeningen ble det i år som i fjor arrangert 2 familieaftener med utlodning til inntekt for menighetsskolen (d. 25. og 29. mai). Fellesbasaren fant sted i tiden 5.—16. november. Den innbrakte netto kr. 2665.38. Juletefester for voksne og barn ble avholdt 28. og 29. desember. Som en vil erindre ble det på forrige årsmøte besluttet at en skulle gå inn for å verve nye medlemmer. Særlig en av lagets damer stillet seg til disposisjon og har skaffet St. Olavslaget mange nye medlemmer. — Det har vært et godt år økonomisk sett og laget har hatt glimrende krefter til assistanse ved de forskjellige aftener. Foruten våre katolske kunstnere har operasanger Erling Krogh 2 ganger gjestet oss og skuespillerinnen Marit Halset har 1 aften lest opp norsk og svensk lyrikk. St. Olavslaget har ellers arbeidet for å utbedre forholdene i lokalet og vil fortsette med det, idet vi håper at alle vil slutte opp om laget i forståelsen av at den arbeider som en fellesforening direkte for Kirken og for samhold mellom alle katolikker. St. Olavslaget teller ved avslutningen av dette år 143 medlemmer. Det vil si en økning på 35 medlemmer, men målet er *alle* menighetsmedlemmer i St. Olavslaget. — Kassereren, frk. Straith leste så opp regnskapet som i likhet med årsberetningen ble vedtatt uten bemerkninger. En gikk så over til valg. — Det ble en del diskusjon med hensyn til sammensetningen av styret. Lovene sier ikke noe om hvor mange det skal være av hvert kjønn så enhver fikk sette opp etter eget syn. 8 kandidater ble oppstilt. Først valgtes formann som ble herr Karl Rostad (gjenvalg, tidligere viseformann). De øvrige ble: frk. Mildred Hoch-Nielsen, herr Erling Mikkelson, fru Marie Hals, frk. Straith (gjenvalgt). Frk. Ingeborg Endresen og herr Karl Abry hadde like mange stem-

(Forts.)

mer. Der ble trukket lodd hvorved herr Abry kom inn i styret. Suppleanter ble frk. *Ingeborg Endresen* og frk. *Adelhaide Jørgensen*. Til revisor gjenvalgte frk. *Maria Müller*. Formannen takket det gamle styre og ønsket det nye styre velkommen. — Alles tanker var vendt mot vår tidligere formann herr Wilfred Flala som vi alle savnet, og som vi i øyeblikket ikke kunne få takket personlig. En av medlemmene forslo at generalforsamlingen skulle sende ham en hilsen. Det ble vedtatt at hilsen skulle sendes til hans fruue. — Herr Hongslo takket på Sentralstyrets vegne for lagets gode arbeidsår og selvom han syntes at Sentralstyret fikk liten del av overskuddet, så var han meget fornøyd med pengenes anbringelse. — Derpå takket hs. høyærv. biskopen det gamle styre og mante alle til å slutte opp om St. Olavs-laget. Så ble «Vi elsker vår kirke» sunget og med selskape- lig samvær sluttet det vellykkede møte.

M. S.

Stabekk. Det hærverende ledd av St. Olavsforbundet avholdt generalforsamling søndag 1. februar. Formann og sekretær hadde frabedt seg gjenvalg. Det nye styre ble: hr. *Wolfg. Olafsen*, formann — frk. *Sigrid Frey*, sekretær — frk. *B. Sævig*, kasserer (gjenvalg) — hr. *S. Marcussen*, revisor.

S. F.

Oslo. Teatergruppens underholdningsaften 8. februar hadde dessverre ikke samlet så mye publikum som gruppens ener- giske og målbevisste arbeid hadde fortjent. Det store og fyldige program var særdeles vel sammensatt og samtlige opptredende høstet langvarig bifall. Hvis en skal fremheve en enkelt ting må det bli opplæringsavdelingen, hvor både frk. *Abrahamsen* og hr. *Tønnessen* til fulle beviste at de mestrer deklamasjonens vanskelige kunst — til og med i så høy grad at deres deklamatoriske virtuositet blir en

hindring når det gjelder scenisk replikkbehandling og sam- spill. Det står imidlertid respekt av det arbeid en merker ligger bak når Teatergruppen tar på seg noe tyngre oppgaver — således ved denne underholdningsaften intet mindre enn en scene av «Kjærlighetens Komædie». En respekt som bør samle seg om frk. *Abrahamsen* og hennes store og opp- ofrende arbeid på å nå de beste resultater. Aftenen ble innledet med en anslående prolog, utmerket fremsagt av Erling Mik- kelsen og de musikalske innslag var i de beste hender hos d'hr. *Østbye* og *Jørgensen*. Som avslutning gikk «De Atter- gløymde» friskt og feiende over scenen og vakte som alltid vill jubel.

Oslo. St. Elisabethkongregasjonen av St. Olav hadde sin generalforsamling tirsdag den 3. februar, under ledelse av hs. høyærverdighet biskopen. — Frammøtet var forholdsvis bra. Av geistligheten var enn videre til stede: pastor *Høgh*, pastor *Sund* og pastor *Duin*. — Etter den vanlige andakt i St. Josephsøstrenes kapell, hvor hs. høyærv. biskopen holdt et vekkende foredrag, samledes man i klubblokalet. Arbe- retningen ble referert av sekretæren og foranlediget ingen bemerkning. Regnskapet ble lest opp av kassereren og ved- tatt. — Man gikk dernest over til valg. Prefekten fru *Sundt* ble gjenvalgt, likeledes viseformannen fru *Hansen*, kasse- rerer fru *Røstad* og sekretæren fru *Vig-Anderssen*. Fruene *Christiansen* og *Kristensen* mottok ikke gjenvalg, da begge disse damer har vært styremedlemmer i flere etterfølgende år. I deres sted ble valgt fruene *Bølstad* og *Nylund*. Som revisor ble etter forslag av fru *Bonnevie*, oppnevnt søster *Clémence*. — Fru *Sundt* takket deretter styret for den støtte hun hadde fått i de forløpne to år og håpet på forstatt godt samarbeid. — Fru *Nylunds* opplærings ble mottatt med stor applaus. Etter denne underholdning sluttet generalforsam- lingen.

Sekretæren.

Fastemandat for året 1942

- I. På grunn av de vanskelige forhold som vi nå lever i og som gjør det ofte umulig å skaffe den mat vi er vant til å ha blir i år alle dispen- sert både fra faste og abstinens. Unntatt er *Askeonsdag* og *Langfredag* hvor alle er for- pliktet til å holde abstinensbudet.
- II. Trass i denne dispens må fastetidens ånd like- vel holdes levende hos alle. Vår hl. Fader paven ønsker uttrykkelig at alle må tilbringe faste- tiden i botens ånd og godtgjøre på annen måte den dispens som er gitt. Derfor anmodes alle inntrengende om i fastetiden minst én gang om uken å be den smertefulle rosekrans og én gang om uken å be korsveien i kirken, enten privat eller ved å overvære den offentlige korsvei- andakt om fredagen. Likeså skal alle som er i stand til det, i fastetiden legge en almisse, avpasset etter deres økonomiske forhold, i de bøsser som i dette øyemed skal settes opp i alle kirker og offentlige kapeller med påskrift: «Fastealmitter». Disse fastealmitter som skal nyttes til beste for våre kirkelige institusjoner, skal sendes til det *Apostoliske Vikariat*. Den som ikke er i stand til å gi en slik almisse, skal

- be den smertefulle rosekrans på søndagene i fastetiden for Kirkens anliggender.
- III. I de såkalte *lukkede tider*, d. e. fra og med *askeonsdag* til og med *påskefesten* og fra og med *første adventssøndag* til og med *julefesten*, må det ikke holdes høgtidelige brylluper. I selve *faste- og adventstiden* skal de troende overhode avholde seg fra *dans og andre støyende offentlige forlystelser*.
- IV. Tiden til å oppfylle Kirkens bud om *påske- kommunionen fastsettes til tiden fra Palme- søndag* til og med *Treenighetsfest*.

Gitt i Oslo den 18. januar 1942.

† *Jacob Mangers*.
Apostolisk Vikar,
biskop av Selja.

Dette fastemandat skal leses opp i alle kirker og offentlige kapeller søndag Quinquagesima.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo